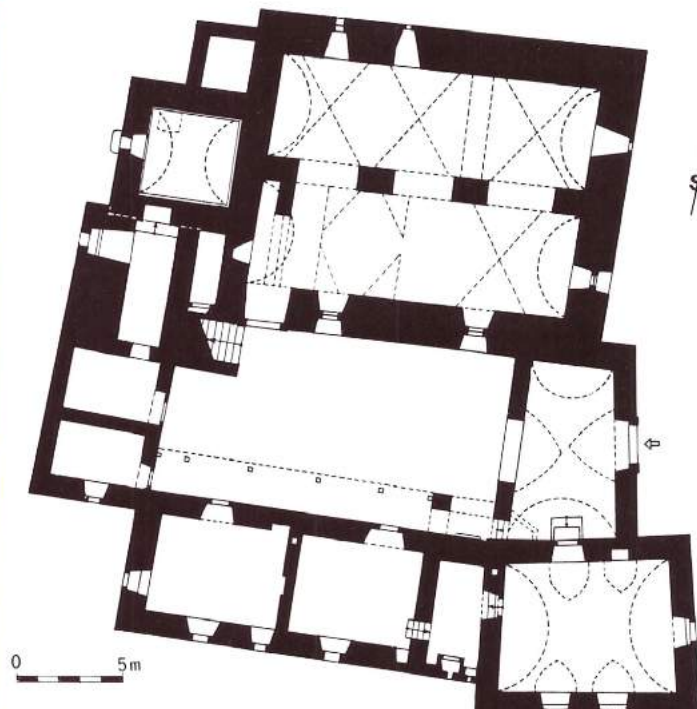

SLAVETIĆ, lijevo: stari grad, desno: tlocrt staroga grada

tvrtku »Ante Slaviček graditelj i procjenitelj građevina«. Najviše je gradio u Osijeku, a u Slavoniji župnu crkvu i župni dvor u Dalju i Slatini. Izgradio je i projektirao više reprezentativnih secesijskih kuća u Osijeku, među kojima se osobito ističu kuće Povischil (1904) i Sauter (1905), izgrađene u poznatom osjeckom secesijskom nizu s predvrtovima (danas Europska avenija), a koje svojom funkcionalnom organizacijom prostora i vrsnom izvedbom štukature, oslika, stolarije i kovanih željeznih ograda zauzimaju zamjetno mjesto u secesijskoj arhitekturi Hrvatske.

A. SLAVIČEK, kuća *Sauter* u Europskoj aveniji 18 u Osijeku

LIT.: Likovna umjetnost u Osijeku 1900–1940 (katalog), Osijek 1986. — G. M. Ivanković, Secesijski duh u arhitekturi i životu Osijeka (katalog), Osijek 1994. G. M. I.

SLAVONSKI BROD, grad na rijeci Savi. Na njegovu su području nađeni predmeti iz prapovijesti i antike (rim. novac), a ime potoka Mrsunja podsjeća na ant. *Marsoniju* (→ *Mrsunjski lug*). Grad je u sr. vijeku u posjedu Berislavića Grabarskih, a 1536–1691. u turskim rukama. Zbog višekratnih razaranja nisu se očuvali arhit. spomenici stariji od XVIII. st. Za obranu od Turaka sagrađena je 1722–41. u sklopu Vojne krajine velika tvrđava vaubanovskoga sustava u blizini staroga kaštela Vukovca koji je porušen. Kvadratični prostor tvrđave s više vojnih zgrada utvrđen je bastionima i šančevima. Na »glasijama« je drveće zasadio J. Fohmann poč. XIX. st. Od 1735. tu je sjelo brodske kapetanije, a od 1747. pukovnije. — Izvan tvrde razvio se grad u kojemu je oko 1725. podignut franjevački samostan. Prostrana crkva *Sv. Trojstva* ima bočno smješten niski snažni zvonik. U njoj su vrsni barokni oltari, propovjedaonica, ispovjedaonica, klupe, orgulje (1836), slike, zlatarski predmeti. Usred sakristije je golem ormar s rokoko ukrasima što ga je 1774. izradio H. Pölszl. Uz crkvu je samostan na kat, s baroknim rešetkama od kovana željeza na prozorima; unutar samostana je prostrani kulaustar s masivnim oblim stupovima. — U župnoj crkvi *Sv. Stjepana kralja* (1754) nalaze se slika »Ana Samotreća« (oko 1767), slike A. M. Seitza (Rim 1878. i 1884) i Amalije de Angelis (Rim 1870), barokna

SLAVONSKI BROD, kulaustar franjevačkoga samostana

SLAVONSKI BROD U XIX. ST., djelo F. Jaschkea. Slavonski Brod, Muzej brodskog Posavlja

propovjedaonica, kalez s monogramom Marije Terezije i dr. — U zgradi magistrata ureden je *Muzej brodskoga Posavlja* koji ima prirodoslovnu, arheol., numizmatičku i kulturnopov. zbirku te niz slika (portreti iz XIX. st.). U zbirci obitelji Brlić čuvaju se namještaj, posude, oružje, glazbala, knjige, arhiv i slike Franjice Brlić rođ. Daubači-Doljske. — Grad i spomenici oštećeni su u agresiji na Hrvatsku 1991–92.

LIT.: Gj. Szabo, SG. — R. Horvat, Slavonski Brod, Zagreb 1941. — I. Rubić, Slavonski i Bosanski Brod, Slavonski Brod 1953. — A. Horvat, Obilazak spomenika kulture na području kotara Slavonski Brod, Vijesti MK, 1954, 4. — I. Kovačević, Slavonski Brod i Bosanski Brod, Slavonski Brod 1956. — M. Peić, Zbirka Brlić-Mažuranić u Slav. Brodu, Bulletin JAZU, 1958, 2. — Slikarstvo XIX. stoljeća u Hrvatskoj (katalog), Zagreb 1961. — V. Pavelić Weinert, Misno ruho u Muzeju Slavonskog Broda dio turskog šatora 17. stoljeća?, Vijesti MK, 1969, 5–6. — Umjetnost XVIII. stoljeća u Slavoniji (katalog), Osijek 1971. — Tvrđava i grad Brod (1715–1905), Vijesti MK, 1972, 4–5. — N. Brlić, Kuća Brlićevih u Brodu — nemorijalna kuća Ivane Brlić-Mažuranić, ibid., 1973, 3–4. — V. Radauš, Spomenici Slavonije iz razdoblja XVI–XIX. stoljeća, Zagreb 1975. — M. Iljanić i M. Mirković, Prilog dokumentaciji tvrđave Slavonski Brod, Godišnjak zaštite spomenika kulture Hrvatske, 1975, 1. — V. Rem, Stari Brod, Slavonski Brod 1983. — Cultural Heritage of Croatia in the War 1991/92, Zagreb 1993. A. Ht.

SLAVONSKI KOBAS naselje na Savi JZ od Slavonskoga Broda. Kod ušća Orljave bio je kaštel Giletić (u posjedu Berislavića) koji su 1536. zauzeli Turci. U blizini se nalazi kasnogotička crkva Sv. Marije s trostranim završetkom svetišta; pred njom je trijem popločan rim. opekama. U crkvi je gotička kustodija, dvije barokne slike; jedna je od njih zavjetna iz 1764. s likovima u narodnim nošnjama. Barokna župna crkva Sv. Ivana Krstitelja iz 1780. opasana je zidom ugaonim kapelama.

LIT.: V. Radauš, SSS, str. 169–177. — A. Horvat, Između gotike i baroka, Zagreb 1975. — D. Vukićević-Samaržija, Sakralna gotička arhitektura u Slavoniji, Zagreb 1986. A. Ht.

SLEVEC, Zlatko, grafičar (Zagreb, 2. IV. 1926 – 29. X. 1966). Studirao na Akademiji u Zagrebu 1945–51. Grafiku usavršavao kod T. Krizmana. Bio je nastavnik crtanja u Grafičkoj školi (1957–59) i profesor na Akademiji u Zagrebu (1959–66). Izlagao s grupom »V« u Rijeci 1957. Radio u klasičnim grafičkim tehnikama (litografija, drvorez, linorez, bakropis i akvatinta). U okviru figurativne tematike zaokupljen je egzistencijalnim nemirom suvremena čovjeka, po čemu je blizak poslijeratnomu eur. mizerabilizmu (B. Buffet). Njegova je poetska vizija prožeta unutrašnjom dramom koja dolazi do izražaja u izboru motiva i ekspresionističkoj obradi oblika (*Crvena riba i zlatna školjka*, 1958; *Čovjek, meso i kost*, 1960; *Mesnica*, 1961; *Otac i sin*, 1962). Mjestimičnim unošenjem boje ekspresija se produbljuje, a prostor postaje sugestivniji i zvučniji (*Intérieur*, 1962). — Za života i posthumno održane su mu samostalne izložbe u Beogradu (1961, 1963), Rijeci (1961, s fotografom M. Szabom), Zagrebu (1962, 1965, 1969, 1978), Splitu (1962) i Velikoj Gorici (1984).

LIT.: R. Putar, Zlatko Slevce, ČIP, 1. VI. 1962. — I. Šimat Banov, Zlatko Slevce (katalog), Velika Gorica 1984. R.

SLIKAR VUKOVARSKIH KRAJOLIKA → VUKOVARSKI KRAJOLICI

SLOVNIK UMJETNIKAH JUGOSLAVENSKIH, prvi hrv. umjetnički biografski leksikon u kojemu je I. Kukuljević Sakcinski prikazao oko 650 životopisa južnoslav. slikara, kipara, graditelja, zlatara i drugih umjetnika.

Z. SLEVEC, *Čovjek i meso III*, bakropis. Zagreb, Kabinet grafike HAZU

